N°. 2437.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1855.

NOORD-HOLLAND 1½ C.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG 2 MEI.

AMSTERDAM, 1 Mei.

JOANNES VAN HOOIJDONK, door de genade Gods en van den H. Apostolischen Stoel, Bisschop van Breda.

Aan al de Beminde Geloovigen van ons Bisdom, Zaligheid en zegen in den Heer!

Wij kennen uwe godsvrucht, B. G., Wij kennen uwe liefde tot de Allerheiligste Maagd en Moeder Gods. Reeds lang verwacht Gij van Ons, verlangt Gij, dat Wij U de gelegenheid openen, om de heilige vreugde, die U, met alle geloovigen, bezielt, over de dogmatieke uitspraak Harer Onbevlekte Ontvangenis, te openbaren in eene Godsdienstige feestviering, waarin Gij het middel hebt om de gewaarwordingen van dankbaarheid jegens God, van eerbied en toegenegenheid jegens Maria, die uwe blijde harten gevoelen, te uiten.

Om aan dit regtmatig verlangen te voldoen, hebben Wij de Meimaand afgewacht. Wij hebben besloten deze maand aan de plegtige viering dier heugelijke gebeurtenis toe te wijden; en hebben tot dat einde verschillende voorschriften verordend, die U in staat zullen stellen, om uwe harten in waren Godsdienstigen zin te ontboezemen.

Wij hebben U reeds, in Ons Vaste-Mandement, voorloopig kennis gegeven van de uitspraak van het Opperhoofd der Kerk. Onze heilige Vader, Paus Pius IX, heeft, op den 8 December 1854, plegtig verklaard, uitgesproken en bepaald »dat de leer, houdende dat de Allerzaligste Maagd »Maria, in het eerste oogenblik harer Ontvangenis, door »bijzondere genade en voorregt van wege den Almagtigen »God, uit aanmerking van de verdiensten van Jezus den »Verlosser van het menschelijk geslacht, van alle smet »der erfzonde vrij en ongeschonden is bewaard gebleven, »door God geopenbaard is, en diensvolgens door alle Ge»loovigen vastelijk en standvastig moet geloofd worden."

Wie het nog zou onderstaan anders dan hier bepaald is, te meenen in zijn hart, zou daardoor schipbreuk lijden in zijn Geloof en van de éénheid der Kerk zijn afgevallen; en, wanneer hij dit uiterlijk zou te kennen geven, zou hij daarenboven in de kerkelijke straffen vervallen.

Het is dus de leer der Kerk, eene waarheid van Ons Geloof, dat Maria altijd is bevrijd geweest van de smet der erfzonde; — van de zonde, waarin alle menschen, tengevolge van de zonde van Adam, den Stam-Vader van het menschelijk geslacht, ontvangen en geboren worden als kinderen van gramschap, beroofd van de heiligmakende gratie, en dus in vijandschap met God. Maria was niet alleen van deze smet bevrijd bij hare geboorte; zij werd niet, gelijk Joannes, van deze smet gezuiverd in den schoot harer Moeder; — veel grooter was haar voorregt! geen enkel stond heeft deze zonde hare ziel besmeurd; maar op hetzelfde oogenblik dat God hare ziel schiep en met het ligchaam vereenigde, werd zij voor die vlek bewaard door God, uit aanmerking van de verdiensten van Zijnen Zoon, wiens Moeder zij zoude worden: altijd dus was hare ziel onbevlekt, altijd heilig, altijd in liefde met God vereenigd.

Ziet daar, B. G., de waarheid, die nu geloofsleer is, en die uw verstand en hart moet aannemen en omhelzen. — Er is hier geen sprake van eene *nieuwe veropenbaring*: deze waarheid bestond en was geopenbaard: doch opdat eene waarheid geloofsleer zij, moet daarenboven de Kerk bepalen dat de veropenbaring ze leert, en in welken zin zij moet verstaan worden.

Uit de Pauselijke Bulle, die U zal voorgelezen worden, zult gij duidelijk zien, dat deze waarheid zoo oud is, als de Kerk; — dat de H. Kerk, door haren goddelijken Stichter gesteld als bewaarster en uitlegster der veropenbaring, welke zij in de H. Schrift en in de overleveringen bezit — zij, die door Zijnen Goddelijken Geest altijd wordt voorgelicht en ondersteund, in die schatten steeds deze waarheid gevonden, erkend, en verdedigd heeft: Gij zult daar hooren die groote overeenstemming, van alle geloovigen der Christenheid, omtrent de Onbevlekte Ontvangenis van de Allerheiligste Maagd: — éene zaak alleen ontbrak er aan, opdat zij geloofsleer zoude zijn: de duidelijke en plegtige uitspraak der Kerk. En het is deze, die Wij gehoord hebben uit den onfeilbaren mond van den plaatsbekleeder van Jezus op aarde.

Hij is het die gesproken heeft, en deze leer als veropenbaarde waarheid gebiedend voorstelt aan geheel zijne Kerk: — en al de geloovigen, als gehoorzame kinderen der Kerk, onderwerpen hun verstand en hart — ja, verblijden zich in deze uitspraak, zoo vol luister voor de H. Moeder Gods, zoo vol opwekking voor hunne eigene Godsvrucht.

De stem van Onzen H. Vader vindt eenen blijden weerklank in de harten aller ware geloovigen: allen verheugen zich, en zien in deze verklaring eene heilvolle gebeurtenis, die nieuwe weldaden des hemels voorspelt. Trouwens Wij gevoelen de banden tusschen Maria en Ons naauwer toegehaald; Onze Godsvrucht tot Maria is meer verlevendigd, Ons betrouwen op hare bescherming is gesterkt. O ja! die Onbevlekte Ontvangenis doet Ons, met dieperen eerbied, met vurigere toegenegenheid, naderen tot Maria; en wederkeerig, — Wij mogen er op rekenen — verzekert Zij Ons nieuwe weldaden, welke deze verheerlijkte Moeder, van haren Zoon, voor de geloovigen, zal afbidden.

De Onbevlekte Ontvangenis der Allerheiligste Maagd, als onfeilbare waarheid aan Ons Geloof voorgesteld, prijkt, in Onze oogen, als eene nieuwe parel, geplaatst boven de kroon van Maria — als eene parel, die in zich zelve glinstert en schittert, en tevens nieuwe stralen afschiet over al de edel gesteenten die reeds haar heilig hoofd sierden: nieuwen luister schiet Zij af over al de gratiën en deugden, dier altijd Onbevlekte Maagd — heerlijker doet zij de voorregten uitkomen, welke met de goddelijke door God in en glorie, nadat Haar uitgewerkt, verbonden zijn.

Immers Wij gevoelen nu, meer dan vroeger, de krachtvolle beteekenis der woorden, die weleer een afgezant des Hemels, een Aartsengel, met eerbied tot Maria naderende, uitsprak: *»Weest gegroet vol van gratie: de Heer is met U!"* Wij gelooven, dat deze volheid geene beperking van tijd in Maria heeft geduld, maar zich uitstrekt tot aan het begin van Haar bestaan; dat de Heer door Zijne gratie altijd met Haar was. Heiliger en schooner blinkt nu die ziel, waarin nooit zonde woonde: waarin dus de erfzonde niets kon nalaten van die ongeregelde aandoeningen, welke zelfs den regtvaardige, hoe onvrijwillig dan ook, ontroeren. Rein, kalm en zalig waren altijd de bewegingen van Haar, die immer aan de zonde en derzelver gevolgen geheel vreemd, enkel gloeide van de zoetste aandoeningen der ongestoorde liefde en vereeniging met God.

Glansrijker vertoont zich elke deugd geplant in die ziel, waarin 't onkruid der zonde nooit bederf heeft kunnen zaaijen; waar de zuivere daauw der genade ongehinderd met welig toenemenden wasdom, de reine lelie, de geheimzinnige roos, deed opgroeijen en de geurigste bloemen van zuivere heiligheid kweekte.

Duidelijker worden Ons ook de beelden, onder welke de volmaakte zuiverheid van Maria altijd is voorgesteld: Wij zien beter, dan vroeger, dat zij, met regt, wordt genoemd, een lusthof van onschuld en genieting, door God zelven geplant en tegen allen list des vergiftigen serpents beveiligd; — dat zij is verheven als eene stad, wier eerste grondslagen op de heilige bergen liggen; — glorievol als die tempel, schitterend van Goddelijke glansen, vol van de heerlijkheid des Heeren; — onverwinbaar als die altijd onneembare toren, die voor het aanschijn des vijands staat, waarvan duizende wapenen afhangen. Deze en menigvuldige andere beelden, die, volgens de leer der Vaderen, de verhevene waardigheid en altijd ongeschondene heiligheid van de Moeder Gods uitdrukken, zijn als met een nieuw licht bestraald en doen nu de heerlijkheid van Maria glansvoller uitkomen.

Gevoelen Wij dat het overeenkomstig met Gods heilige wijsheid was, Haar van de zonde altijd te vrijwaren, welke bestemd was tot Moeder van den Verlosser, die de zonden der wereld zou wegnemen, — dat het zekerlijk betaamde dat zij, de gezegende boven alle vrouwen, geen oogenblik van Gods zegen verstoken bleef; wederkeerig zien wij nu dat geloof aan die Onbevlekte Ontvangenis, als het ware, een nieuwen lichtstraal werpen over de onbegrijpelijke waardigheid van de Moeder Gods; waardoor Wij, meer dan ooit getroffen, met dieperen eerbied haar bewonderen, van wien de eeuwige Zoon des Vaders de menschelijke natuur zelfstandiglijk aannam, en deze in Zijnen Goddelijken Persoon vereenigde; waardoor Hij te gelijk én de Zoon van den Hemelschen Vader én de Zoon van Maria is. En als Wij, in de voltrekking van dat groote geheim, aanbidden het werk van den H. Geest, die zelf van den Zoon eeuwig voortkomt, dan moeten Wij, als verblind door de glansen, die van de aanbiddelijke Drievuldigheid afstralen, op deze Onbevlekte en hoogverhevene Moeder, vol heiligen eerbied nederknielen, om God te danken voor de uitstekende waardigheid, aan Haar geschonken, en om aan *de gezegende boven alle vrouwen*, de nooit volprezen Moeder Maagd, de hulde van Onze eerbiedige vereering, met nederige en liefdevolle harten, aan te bieden.

Van daar dan ook, B. G., dat thans eene heilige vervoering alle Godvruchtige Geloovigen aangrijpt, van daar die ontboezemingen van dankbare vreugde en liefdevolle vereering die door geheel de Kerk weergalmen, — van daar dat in alle landen, over de gansche uitgestrektheid der Christen wereld, alle harten en lippen te zamen stemmen in één loflied, om de altijd Onbevlekte Maagd te verheerlijken, en God te bedanken voor den luister, waarmede Hij Zijne Moeder heeft gesierd.

Ook Gij, B. G., verlangt niets vuriger, dan uwe harten en stemmen te paren met dat algemeene koor, en uwe plegtige lofzangen te vereenigen met de heilige blijdschap die geheel de Kerk bezielt.

Dus, B. G., door het geloof opgewekt, verlevendigd tot den troon van de Hemel Koningin het huldebetoon van uwen diepsten eerbied en van uwe kinderlijke onderwerping te brengen; neemt deel aan de algemeene geestdrift, waarmede alle Christenen om strijd naderen tot Maria; bemint en vereert Haar, waarin God met bijzonder welbehagen de schatten Zijner gratiën heeft uitgestort, om ze boven menschen en engelen hoog te verheffen. Nadert met een onbegrensd betrouwen, voegt uwe verzuchtingen bij uwe eerbewijzingen: terwijl Gij haren lof zingt, moogt Gij haren bijstand inroepen en verwachten.

Voorzeker deze plegtige gebeurtenis waarborgt Ons nieuwe weldaden van den Hemel. Blinken alle eertitels en voorregten helderder uit in Maria, dan ook zonder twijfel schitteren duidelijker die eertitels, welke aan Onze harten zoo zoet en troostvol luiden, wanneer Wij Haar het heil en de toevlugt, de troosteres en de hulp der Christenen hooren noemen; als Wij hooren, dat Zij Onze kinderlijke beden, met Moederlijke teederheid, ontvangt, en met onwederstaanbare kracht aan God voor Ons aanbeveelt.

De hemellingen zagen altijd dat Maria, Jezus Moeder, onbevlekt ontvangen was. De Zaligmaker wilde dat het nu ook door 't geloof, plegtig bepaald, zou gekend worden in Zijne Kerk op aarde; want Hij wilde, dat Zijne Moeder met eenen nieuwen luister zou worden omgeven; om aldus (laat er Ons niet aan twijfelen) eene nieuwe bron te openen van gunsten, die van Hem, langs Maria, over de Kerk gaan afdalen.

De gelukkige gebeurtenis dezer nieuwe verheerlijking van Maria was bewaard voor Onze eeuw! God heeft, in deze eeuw, in de harten Zijner geloovigen, groote gevoelens van de teederste liefde en godsvrucht jegens Zijne Moeder opgewekt — gevoelens, die zich alom in verschillende oefeningen, gebeden, vereenigingen en plegtigheden veropenbaren; — die meer en meer deden haken naar het plegtige uur, waarop het geloof de altijd onbevlekte zuiverheid der ziel van Maria luide zoude verkondigen. — In Onze eeuw had te gelijk het geloof de hevigste aanvallen zijner zaamgezworene vijanden te verduren.

God wekte, in Zijne Algoede Voorzienigheid, in Onze tijden, een' man op, in wiens hart Hij, van af de vroegste jeugd, de vurigste gevoelens van liefde en eerbied jegens Maria inprentte; Hij plaatste Hem op den Zetel van Petrus, om, in Zijnen Naam, de Kerk te besturen, het geloof te verdedigen, en ook de Onbevlekte Ontvangenis Zijner Moeder als geloofswaarheid te verklaren, en te gelijk door den nieuwen luister

Hij verpletterde over de vereering van Maria, Ons eene nieuwe opwekking des geloofs, eene nieuwe sterkte tegen het ongeloof te schenken in Haar, wie het gegeven was het hoofd van het helsche serpent te verpletten, en alle ketterijen op de aarde ten onder te brengen.

Hebben Wij niet ondervonden, B. G., in de zalige dagen van het onlangs gevierde Jubilé, hoe toen reeds het geloof nieuwe krachten erlangde in sommigen uwer, in wie het vroeger begon te kwijnen, en hoe dit geloof door het ontvangen der H. H. Sacramenten en de verbetering des levens, waardige vruchten begon voort te brengen?

De aanstaande maand zal, zoo Wij betrouwen, door de algemeene deelneming aan de plegtige feestviering ter eere der Onbevlekte Maagd, nieuwe kracht aan uw geloof schenken, en het ongeloof meer en meer beschamen. Wie toch ziet in deze plegtige gebeurtenis de zekerheid van Zijn geloof niet helder uitblinken? als hij overweegt, hoe de rots van Petrus altijd het middenpunt blijft van de eenheid der Kerk; — hoe de stem, die van boven deze rots spreekt, zich doet hooren over geheel de wereld; en hoe dadelijk alle kinderen der Kerk met leerzame onderwerping naar die stem luisteren, in één en hetzelfde geloof voor God neerknielen, en Maria, als zonder vlek der erfzonde ontvangen, belijden en aanroepen! Heilig Geloof, Katholieke Kerk! uwe eenheid is het kenteeken van uwe waarheid! zij is verplettend voor die U miskennen; zij is de roem voor die in U gelooven!

God, B. G., zal uw geloof zegenen; Maria zal voor U sterkte en volharding in 't geloof afsmeeken: Zij zal, in de aanstaande maand, overvloedige gratien van haren Goddelijken Zoon voor U verwerven, om, door de werken des geloofs, U meer en meer te heiligen — om, in navolging van haar voorbeeld, Christelijke deugden en Godsvrucht te betrachten en te beoefenen.

Zoó zal uw leven door stiptere vervulling uwer christelijke pligten, in getrouwere onderhouding der goddelijke geboden, een nieuwen bloei erlangen; — Zoo zal de heilvolle bescherming der nooit volprezen Moeder Maagd over U, over uwe huisgezinnen, over geheel het Bisdom, over Ons Vaderland afdalen! O gelukkig, indien Wij Ons Maria's bijzondere bescherming waardig maken in deze tijden, die met gewigtige gebeurtenissen dreigen!...

Immers, mogen Wij met betrouwen een bevredigend uiteinde der tegenwoordige verwikkelingen te gemoet zien, en hopen dat, onder de bescherming der verheerlijkte Maagd, God alle gebeurtenissen zal doen werken tot den bloei Zijner Kerk en het geluk der Godvreezende vereerders Zijner Moeder; Wij kunnen toch de vrees niet ongegrond beschouwen, dat Ons eerst nog beproevingen zijn voorbereid, langs welke Wij tot den zaligen vrede zullen gebragt worden.

Driewerf gelukkig dan wanneer Wij, door den bijzonderen bijstand van Maria, zullen beschermd zijn! Ook de beproevingen der Vaderlijke Voorzienigheid zullen dan tot Ons heil verstrekken, want zij werken ten goede mede voor hen die God beminnen.

Welaan dan, B. G., de Meimaand is daar, de maand, welke Gij, sedert eenige jaren, zoo volijverig ter eere van Maria viert, doch welke dit jaar, ter oorzake dezer plegtige gebeurtenis, grootere bewijzen van eerbied en toegenegenheid vordert. De Koningin des Hemels, de, door hare Onbevlekte Ontvangenis, zoo schitterende Maagd ziet, van haren troon, op U neder, zij wacht uwe hulde en liefde betoon af; zij biedt u hare allesvermogende voorspraak en bescherming aan. Indien Wij Onze vreugde niet door uitwendige verlichtingen en versieringen kenbaar maken, toonen Wij dan toch, dat Wij, in inwendige gevoelens van ware en zuivere Godsvrucht, bij andere landen niet ten achter staan, toonen Wij het, zoo veel mogelijk, door uitwendige plegtigheid en door het versieren van het beeld en het Altaar der H. Maagd, binnen Onze Kerken.

Brengt de Allerh. Maagd, elken dag dezer maand, het offer van uwen innigen eerbied, van uwe heilige lofzangen, van uwe vurige gebeden: komt, vereenigt U met elkander: in de plegtige diensten der Zondagen en in de andere oefeningen dezer maand, om, door eenstemmig gebed, uwe vereering meer op te luisteren, uwe harten meer door wederkeerige voorbeelden te ontvlammen. Brengt vooral Maria het offer, wat Haar zoo welgevallig is, het offer van uw hart. Wilt U zelven, in deze maand, met meer dan gewone waakzaamheid onbevlekt en zuiver van zonde bewaren: dit is de ware godsvrucht, waardoor Gij U aan Maria bij uitnemendheid, zult aanbevelen.

Voegt hierbij nog eene zaak, die op eene zeer bijzondere en uitstekende wijze ter vereering van Maria zal verstrekken — ik wil zeggen: nadert in de Meimaand waardiglijk tot de H. H. Sacramenten: ontvangt in de H. Communie het Ligchaam en Bloed, dat de Zoon van God uit den zuiveren schoot van Maria aannam.

Aldus zult Gij in ware en zuivere Godsvrucht, de plegtigheid dezer maand vieren: Gij zult, in navolging van Maria, die met de hoogste waardigheid van Moeder Gods de diepste nederigheid paarde, en alle hare gunsten en voorregten toeschreef aan Hem, die magtig en heilig is, God erkennen als de eeuwige bron, waaruit alle gratien over Maria zijn afgestroomd; Gij zult in Maria Hem als den gever van alle goed erkennen, loven en aanbidden.

o Gelukzalige Moeder Gods, Heilige Maagd, zonder erfsmet ontvangen, U willen Wij vereeren en aanroepen, tot U willen Wij Onze gebeden opzenden. In uwe uitstekende heiligheid, loven Wij U, eeuwige Vader, die in Maria, de Moeder van uwen Zoon, de groote wonderen uwer goedheid en magt vertoont; — Wij loven U, o Jezus, Zoon van God en Zoon van Maria, die uwe Moeder boven alle schepselen bemint en heiligt; Wij loven U, Heilige Geest, die het liefdewerk der menschwording hebt voltrokken, en Maria met uwe beste en heiligste gaven hebt versierd.

Allerh. Drievuldigheid, U aanbidden Wij, U loven en danken Wij voor al die gaven, en voor den nieuwen luister, waarmede Gij nu Maria hebt omgeven.

Verhevene Maagd, Moeder van de zoetste barmhartigheid en troost in alle gevaren, en angst, en nood, en alle behoeften; o Gij die boven alle koren der Engelen en boven alle rijen der Heiligen verheven staat, aan de regterhand van Uwen eeniggeboren Zoon, onzen Heer Jezus Christus, die, al wat Gij vraagt, voor Ons verkrijgt; Magtige en goedertieren Moeder, zie neder op de H. Kerk, zie neder op Ons waardig Opperhoofd, uwen grooten dienaar, den beminden Pius, zie neder op Ons Vaderland en op al de Bisschoppen; zie neder op al de Geloovigen van Ons Bisdom; zie neder op Ons o Maria, met een oog vol liefde, met een hart vol medelijden: bid voor Ons, uw gebed kan niet onverhoord blijven; bid, dat alle harten gevoelen wat Zij U verschuldigd zijn, dat in allen de godsvrucht tot U een nieuwen bloei erlange, die altijd blijve voortduren; bid, dat Wij allen in Ons heilig Geloof onwankelbaar blijven staan, met nieuw betrouwen tot uwen Goddelijken Zoon steeds naderen, en in Zijne liefde onveranderlijk gevestigd blijven. Amen.

Wij bepalen dat op den eersten Zondag der, aan de vereering van de Moeder Gods, bijzonder toegewijde maand Mei, in al de Kerken van Ons Bisdom, het plegtige feest der Onbevlekte Ontvangenis zal gevierd worden, en dat, op dien dag, door alle middelen, welke de Liefde tot Maria aan hare kinderen kan ingeven, het geluk en de vreugd der Kerk over deze groote gebeurtenis worde uitgedrukt.

Te dien einde gelasten Wij, dat, op dien dag, in alle Kerken van Ons Bisdom, de Hoogmis plegtig gezongen worde ter eere van de Onbevlekte Ontvangenis der H. Maagd, gevolgd van den Lofzang *Te Deum*. Wij-zelf zullen die plegtigheid verrigten in Onze Kathedraal, en de Pauselijke Benedictie geven, aan allen die er in tegenwoordig zijn, met Vollen Aflaat voor die zich in staat van gratie bevinden, krachtens de bijzondere magtiging, door Zijne Heiligheid te Rome, op verzoek van Onzen Hoogwaardigen Coadjutor, aan Ons verleend.

Verder schrijven Wij voor:

1°. Dat de maand Mei, dit Jaar, bijzonder aan de vereering der Onbevlekte Ontvangenis van Maria gewijd zij.

2°. Dat, behalve de gewone oefeningen, die Wij herhaaldelijk aanbevelen, geheel de Pausselijke Bul, waardoor het Leerstuk der Onbevlekte Ontvangenis wordt bepaald, op de 4 Zondagen dezer maand, van den Predikstoel, onder de Goddelijke diensten, in verschillende gedeelten, worde voorgelezen en uitgelegd.

3°. Dat, gedurende de maand Mei, onder het Lof, de Litanie der H. Maagd gezongen worde, ter eere harer Onbevlekte Ontvangenis.

4°. Dat aan die Litanie *voortaan* worden toegevoegd de woorden: Koningin, Zonder Vlek Ontvangen! Bid voor Ons *(Regina, sine labe concepta! Ora pro Nobis.)* — Alsmede dat in de præfatie der Mis van de Onbevlekte Ontvangenis, *voortaan* na het woord: Conceptione: volge: Immaculatâ, waardoor die Onbevlekte Ontvangenis bepaald wordt uitgedrukt; — Eindelijk dat, te beginnen van den dag der afkondiging dezes, tot het sluiten der Octaaf van de Onbevlekte Ontvangenis, zijnde den 15 December van het loopend Jaar, alle Priesters van Ons Bisdom, wanneer de Rubrieken dat toelaten, in de H. Mis zullen houden de Collecta etc. uit de, van nu af voorgeschreven, *nieuwe* Mis der Onbevlekte Ontvangenis, goedgekeurd door Z. H. Paus Pius IX; en dat voor de Getijden van de Onbevlekte Ontvangenis voortaan het nieuwe officie, insgelijks door Z. H. Goedgekeurd, gebezigd kunne worden.

En zal dit Ons mandement afgelezen worden in alle kerken van Ons Bisdom op den derden Zondag na Paschen.

Gegeven te Hoeven, den 10 April 1855.

† JOANNES,
Bisschop van Breda.

Op bevel van Zijne Doorl. Hoogw.
J. STOOP, Secrt.

De Belgische *Moniteur* behelst de mededeeling van den minister van openbare werken, dat te beginnen met den eersten Mei aanstaande een *express-train*, bestaande uit rijtuigen van de eerste klasse, ten 12 ure 50 minuten van Antwerpen naar Mechelen zal vertrekken. Deze trein zal te Mechelen in verband staan met den *express-train* die van daar ten 1 ure 40 minuten naar Brussel, Bergen in Henegouwen en Parijs vertrekt. Hierdoor wordt eene geregelde kommunikatie daargesteld tusschen Rotterdam, Amsterdam en Parijs.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is ontvangen een bankbiljet groot *f* 100, zijnde eene gift van den heer J. C. Zerssen, Zijner Majesteits consul te Rendsburg, ten behoeve der noodlijdenden door de jongste overstroomingen in Nederland.

Het *Journal de St.-Petersbourg* meldt, dat de Keizer van Rusland aan den luitenant-generaal baron Nepveu, adjudant van den Koning der Nederlanden en chef van den generalen staf van het Nederlandsche leger, heeft verleend de orde van den Witten Adelaar.

'sGRAVENHAGE, 30 April. Heden heeft men een aanvang gemaakt met het leggen van een elektrischen draad van den internationalen telegraaf van het hoofdbureau alhier naar Amsterdam, dat, gelijk bekend is, aldaar gevestigd zal worden.

— Naar men verneemt heeft de heer Jhr. Mr. W. E. Engelen, laatstelijk benoemd tot lid van Ged. Staten in Friesland, thans zijn ontslag als lid der Tweede Kamer ingezonden, en zal derhalve na het inkomen daarvan in de aanstaande bijeenkomst der Kamer, kennis worden gegeven aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, die daarna den dag tot eene nieuwe verkiezing in het distrikt Sneek zal bepalen.

— In de zitting van den Hoogen Raad, kamer van strafzaken, van heden, is behandeld de zaak van Bernardus Trompetter, het laatst woonachtig te Schagen, requirant van kassatie tegen een arrest van het Hof in Noordholland van 2 Maart jl., waarbij hij, ter zake van moedwillige brandstichting is veroordeeld tot de straffe des doods. De middelen van kassatie worden voorgedragen en ontwikkeld door den heer Mr. D. Polak Daniels. Het nemen van konklusie door het Openb. Min. is bepaald op 14 Mei e. k.

— In de rezidentie is aangekomen en aan het hôtel *de Oude Doelen* afgestapt de baron de Bille Brahe, zaakgelastigde van Z. M. den Koning van Denemarken.

SCHIEDAM, 28 April. Naar wij vernemen zal aanstaanden Donderdag namiddag van de scheepstimmerwerf *de Vrijheid* alhier, te water worden gelaten het nieuw gebouwde barkschip *Laurentius Emelia*. *(S. Crt)*

ALKMAAR, 30 April. Ter Kaasmarkt van den 27sten dezer waren aanwezig 386 stapels Kaas, wegende te zamen 74,301 Ned. ponden. De prijzen waren: kleine Hooi *f* 23,25; middelbare *f* 22; commissie *f* 22,75 per 50 Ned. ₶.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

LONDEN, 30 April. De *Morning Post* meldt, dat volgens de jongste dépêches van lord Raglan en generaal Canrobert, het bombardement nog zoodanige uitkomsten niet heeft opgeleverd, dat men eene bestorming zou mogen wagen. De *Daily News* meldt zelfs, dat het bombardement is gestaakt en dat men van de bestorming heeft afgezien. Men had het plan om de strijdkrachten in het zuiden der stad bij de Tschernaja zamen te trekken, ten einde op het open veld den Russen slag te leveren.

LONDEN. 1 Mei. In het Huis der Gemeenten heeft Lord John Russell kortelijk mededeeling gedaan van de onderhandelingen, te Weenen gevoerd: de door hem medegedeelde bijzonderheden zijn alle bekend. De Russische tegenvoorstellen zijn verworpen omdat de verbonden mogendheden die onaannemelijk achtten. Lord Palmerston beloofde mededeeling van documenten hierop betrekking hebbende, doch zonder den dag daarvan te bepalen. Sir Ch. Wood las eene depêche van Lord Raglan voor, gedagteekend Zondag, waaruit, in strijd met hetgeen door de *Daily News* was gemeld, blijkt, dat het bombardement niet geschorst en het beleg niet opgeheven is, maar dat alleen het vuur der Franschen tijdelijk is geschorst.

PARIJS, 1 Mei. De *Moniteur* deelt eene dépêche mede uit de Krim, dd. 28 April, waarin gemeld wordt, dat de belegeraars tijdelijk hun vuur tegen Sebastopol hebben gestaakt, ten einde hunne amunitie niet uit te putten, in afwachting der spoedig aan te komen nieuwe toevoeren.

WEENEN, 30 April. In de Ukraine heeft zich een opstand der boeren tegen hunne heeren geopenbaard en zich in eene onrustbarende mate uitgebreid. Het gebrek aan zout is daarvan de aanleiding of het voorwendsel.

— 1 Mei. Het manifest van den Keizer van Oostenrijk, betreffende de recrutering tot aanvulling van het leger, wordt eerstdaags te gemoet gezien. Het bevel tot oproeping der verlofgangers is reeds afgezonden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Mei. De aanslag op het leven van Keizer

Namelijk wordt door den *Constitutionnel* vermeld in de volgende woorden:

Gisteren, 28 April, avond schoot een man, die tot nabij den Keizer doorgedrongen was, een dubbel pistool op Z. M. af, zonder hem te treffen. De misdadiger, een uitgeweken Italiaan, en wel een te Londen tot het Protestantsche geloof overgegane Romein, met name Liverani, is in hechtenis genomen. De Keizer werd met vreugdegejuich begroet, vervolgde zijnen weg, en ontving later de gelukwenschen der Prinsen, alsmede van de ministers en het korps diplomatiek.

— De aanslag op het leven des keizers is bijna uitsluitend het onderwerp van alle gesprekken. Natuurlijk zijn er verschillende verhalen van deze gebeurtenis in omloop; wij voor ons hebben het volgende vernomen: de schoten zijn op den keizer gelost in de Champs Elysées op de hoogte der Engelsche bierbrouwerij. De keizer was van meening dat de persoon die naderde, hem een smeekschrift wilde overhandigen, en liet hem dus tot op vijf of zes passen naderen. Toen het eerste schot gevallen was, gaf de keizer zijn paard de sporen en daarop volgde het tweede schot. Een Korsikaan en agent van den directeur van policie, die met dezen den keizer in een en rijtuig volgde, wierp zich op den moordenaar en bragt hem twee dolksteken toe, die echter niet gevaarlijk zijn. De dader beweert, dat hij tot geen geheim genootschap behoort en dat alleen bijzondere wraakzucht hem tot deze daad gedreven heeft, speciaal, omdat zijne familie — hij is volgens zijn pas een Italiaan — door de Romeinsche expeditie geruïneerd is geworden. De keizerin, die met haar rijtuig reeds vooruit was, barstte in tranen los, toen men haar berigt gaf van het gebeurde. De keizer werd door de werklieden in de Champs Elysées begroet en ook later (het gebeurde tusschen vijf en zes ure des avonds) toen hij met de keizerin in de *Opera Comique* verscheen, levendig toegejuicht. Naar men zegt, is de regering overtuigd, dat deze moordaanslag een op zich zelf staand feit is. De ministers moeten echter voor woelingen van de geheime genootschappen bedacht geweest zijn, in geval de keizer zijn reis naar de Krim niet wilde opgeven en zouden ook in dat geval kollektief hunne demissie hebben aangeboden.

— Men gewaagt van eene officieele depêche uit Balaklava, van 17 April, volgens welke de belegeraars begonnen waren te arbeiden aan de daarstelling van eenige werken, die voor eenen algemeenen aanval op de vesting onmisbaar geacht werden en die eerst over acht dagen voltooid zijn.

— De depêches van den generaal Canrobert loopen niet verder dan tot 26 dezer en bepalen zich tot de mededeeling, dat niets bijzonders te melden was. Eene bestorming der vesting is onmogelijk, omdat het bombardement het verwachte gevolg niet heeft gehad.

— De diskussien der Spaansche Cortes over het wetsontwerp betreffende den verkoop der geestelijke goederen, welk ontwerp is aangenomen, werden in de zitting van den 25sten gekenmerkt door een incident, hetwelk veel beweging heeft veroorzaakt. Een der redenaars, de heer Arias, heeft namelijk de goedkeuring door de Cortes aan het wetsontwerp geschonken, eene daad van roof genoemd, welke juiste woorden bij die eerlijke lieden zooveel woede heeft opgewekt en zooveel geweld deed ontstaan, dat de zitting moest geschorst worden. Daarna heeft de achtbare vergadering den heer Arias gedwongen zijn woorden in te trekken.

— De *Patrie* zegt, dat de moordenaar zich Liverani noemt, schoenmaker van zijn beroep is en hij een nieuwen hoed op had, waarin de naam van een Engelschen fabriekant staat.

— In den afgeloopen nacht zijn verscheidene uitgewekenen, welke te Parijs waren gekomen, in hechtenis genomen, o. a. een Italiaan.

— Het wets-ontwerp ter rooving der geestelijke goederen door den Staat moest ook strekken, om de schatkist te ontheffen van eene jaarlijksche uitkeering van 900,000 fr. voor de bezoldiging van pastoors en andere geestelijken van lageren rang. Dit was eene der voorgewende hoofdredenen voor dien maatregel, of werd althans als zoodanig aangevoerd. Hierom werd, toen het ontwerp door de Kamer van Volksafgevaardigden aangenomen en bij den Senaat in behandeling gebragt was, door de in dit staatsligchaam zittende bisschoppen te kennen gegeven dat de hooge geestelijkheid zich verbinden wilde om uit kerkelijke middelen de gemelde som te verschaffen, indien het wets-ontwerp ingetrokken werd. Dit voorstel is, gelijk door den Senaat aannemelijk geacht; deswege heeft het geheele ministerie zijn ontslag gevraagd en bekomen; de generaal Durando, sedert korten tijd minister van oorlog en een groot voorstander van Piemonts aansluiting aan het Westersche verbond, is met de zamenstelling van een nieuw bewind belast. Het officiële blad van het Sardinische gouvernement zegt dat de Koning, door aan den heer Durando de vorming van een nieuw kabinet op te dragen, duidelijk getoond heeft, in de buitenlandsche staatkunde den ingeslagen weg niet te willen verlaten.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Mei. Woensdag II., na het vertrek van lord John Russell en de heer Drouyn de Lhuys op het punt was om de terugreis aan te nemen, waren de vredes-onderhandelingen te Weenen niet afgebroken, er was nog eenige hoop op het welslagen derzelve; er bleef nog ééne deur voor Rusland open.

»Oostenrijk was toen meer dan ooit eendragtig met de Westersche mogendheden, en had met haar in beginsel vastgesteld dat een gezamenlijk ultimatum aan Rusland zou worden voorgelegd, welks verwerping dadelijk Oostenrijks deelneming aan den oorlog tegen Rusland zou ten gevolge hebben.

»Pruissen, eindelijk tot een besluit komende, was toen op het punt om zich aan de deelgenooten van het December-verbond aan te sluiten tot vaststelling eener regeling van het derde waarborgpunt, welke het zich zou toeëigenen, en met overreding of met wapengeweld door Rusland zou doen aannemen.

»Zoodra de zaken in de Krim zulk eenen loop nemen, dat de geallieerde mogendheden eischen kunnen doen op grond van het regt van verovering, zoodra zij kunnen vorderen wat reeds gewapenderhand aan Rusland ontwrongen is, zal het ultimatum aan Rusland aangeboden en door het oprukken eener Oostenrijksche legermagt ondersteund worden.

»Er is dus nog hoop op vrede, maar vooreerst is alles afhankelijk van den loop der gebeurtenissen op het oorlogstooneel."

— De *Chronicle* waarschuwt het publiek van de Oostzeevloot geene al te groote daden te verwachten. Kroonstadt en Sweaborg zijn onneembaar en het blad begrijpt dus niet, waarom men zulk eene geduchte vloot naar de Oostzee heeft uitgezonden.

— Uit China verneemt men van den 7 Maart, dat Shanghae den 18 Februarij door de Franschen en de keizerlijken is bezet. De insurgenten hadden zich gedeeltelijk overgegeven, terwijl het andere gedeelte gevlugt was, na de stad in brand gestoken te hebben. De Fransche admiraal Laguerre had de plundering, waarmede de Chinesche soldaten reeds waren begonnen, belet. De insurgenten hebben zich mede van de Canton-river terug getrokken. In Japan had eene hevige aardbeving gewoed, tengevolge waarvan het Russische fregat *Diana* vernield was. Het handelsverdrag met de Vereenigde Staten was geteekend.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 30 April. De tijding van den moordaanslag op den keizer van Frankrijk, heeft zichtbaar last de fondsenmagt eenigszins eene dadelijke daling doen ondergaan.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 30 April. Tarwe. Puike N. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. *f* 420, 443; Middelsoort *f* 390, 413; Blaauwe dito *f* 345, 375; Zomer dito *f* 353, 420. — 158, 160, 161/2 ℔ Hoogl. Kleefsche *f* 445, 460, 470; 160/2 ℔ puike Kleefsche *f* 445; 156, 158, 162/2 ℔ Kleefsche *f* 430, 440; *f* 455; 160, 162, 163/2 ℔ Bovenlandsche Ris *f* 445, 453, *f* 458; 161/2 ℔ dito *f* 439, 448, 450, *f* 453, 460; 159/2 ℔ Bovenlandsche *f* 430, 435. — Rogge. Zeeuwsche en Vlaamsche *f* 300, 315; Noordbrabandsche *f* 285, 293. — 147/2 ℔ Deensche *f* 340; 144, 145/2 ℔ Bovenlandsche *f* 305, 310; 143/2 ℔ Riga *f* 310. — Garst. Zeeuwsche en Vlaamsche Winter *f* 177, 189; Zomer *f* 180, 192. — Haver. Zeeuwsche en Po der Korte *f* 144, 156; dito en dito Voeder *f* 126, *f* 141; Ligte dito *f* 111, 123. — Boekweit. Noordbrabandsche op 1.6/2 ℔ *f* 275, 280, 288; Oost-Vriessche Veen *f* 260, 263; Holsteinsche *f* 270. — Boonen. Zeeuwsche Paardeboonen *f* 240, 249; Duiveboonen *f* 220, 285; Walchersche Witte *f* 465, 480; Zeeuwsche dito *f* 413, 450; Walchersche Bruine *f* 368, 383; Zeeuwsche Bruine *f* 338, 360. — Erwten. Walchersche Blaauwe *f* 300, 315; Zeeuwsche dito *f* 293, 318; dito groote *f* 315, 338; dito Witte *f* 285, 293; dito Graauwe *f* 270, 278; Geldersche dito *f* 360, 390. — Lijnzaad algemeen hooger gehouden. 110/111 ℔ Albany gold *f* 425 — Kanariezaad tot 25 cents lager afgegeven. — Bruin Mosterdzaad *f* 19, 20, Geel dito *f* 18½, 20 per Mud. — Raapkoeken *f* 88, 93. Lijnkoeken *f* 140, 160 per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 146/2 ℔ Zweedsche *f* 348; 150/2 ℔ Pommer *f* 330, 333; 149/2 ℔ gedroogde Zweedsche *f* 331; 142, 145/2 ℔ Archangel *f* 325, 335; 152/2 ℔ Engelsche *f* 335; 143/2 ℔ Geldersche *f* 300.

ANTWERPEN, 30 April. *Koffij*. Heden zijn omgezet 530 balen Domingo, tot vaste prijzen.

Rijst. De vraag blijft aanhoudend en tot volle prijzen zijn wederom omgezet 500 balen ongepeld en 1200 balen gepeld Aracan.

Granen. Vaste markt zonder noemenswaardigen handel.

LONDEN, 30 April. *Granen*. Tarwe 5 à 6 s. Garst 1 s. Haver 1½ s. hooger betaald.

BORDEAUX, 27 April. *Voorloop*. 3/6 staande op 170 fr.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 30 April. Belg. leen. 2½ pc. 53, Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 91½; Spanje 1—3 pc. 17¼; Binnenl. 3 pc. 31; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 63.

PARIJS, 30 April. Fransche 4½ pc. 93.20; 3 pc. 68.15; 3 pc. Spanje 31½; id. 1 pc. 18½; 5 pc. Met. 85; Rom. Leen. 86.

LONDEN, 30 April. Consols 88½, 3 pc. Spanje buitenl. 35¾; 1 pc. dito 17½; Comité-Bewijzen 4¼; Passive 3¾; 5 pc. Rusl. 98; 4½ pc. dito 88½; 4 pc. Holl. 91; 2½ pc. id 61½; 5 pc. Sardinië 84½; Braziliës 100; 4½ pc. Peru 80; Gren. uitg. —; id. werk. —; 3 pc. Mexiko 20½; 4 pc. Portugal 42½; Turkije —; Ecuador —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 30 April. Met. 5 pc. 80⅛; id. 4½ pc. 70⅛; Bank-Aktien 973; Wissel op Londen 12.23, Amst. —; Parijs 147; Goud 30¾; Zilver 27; Nieuwe Leening 100.

BERLIJN, 30 April. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 97.

HAMBURG, 30 April. Spanje 3 pc. 29; id 1 pc. 17; Rusl. 5 pc. —; 3 pc. Mexikanen —; 5 pc. Sardinië —; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—.

FRANKFORT, 30 April. 5 pc. Met. 61⅛; 1 pc. Spanje binnenl. 17⅝; id. 3 pc. 30⅝; Wissel op Londen 3/m. —; Amsterdam —; Weenen —; Parijs —.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			30 APRIL 4½ u.	gebl.		1 MEI 4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	pCt.	61 11/16	61⅝	»	61 11/16	61 11/16
Dito Dito	3	»	73⅞	73 13/16	»	73[illegible]	
Dito Dito	4	»	90 7/16	90⅜	»	90½	
O. I. Leening 1844	4	»			»		
Amortis. Syndik.	3½	»	89		»		
Handel-Maatschappij	4½	»	126		»		
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»		100¼	»		
» Holl. Spoorw.-M.		»			»		
Obligatiën	4½	»			»		
Maatschappij van Weld.	4	»			»		
Aand. Ned. Bank		»			»		
België	4½	»			»		
Dito bij *Rothschild*	2½	»			»		
Frankrijk, Obligatiën	3	»			»		
Spanje, Onbep. Stukken	1	»	17⅞		»		
Dito	3	»			»		
Dito Binnenl. à 6/m.	3	»	30 11/16	30⅞	»	30 13/16	
Coupon-Bewijzen			5 1/16	4	»	4¼	4¼
Amortisable Schuld				4	»		
Portugal, te Londen	3	»	37 9/16	37 9/16	»	37 11/16	37⅝
Dito Uitgestelde					»		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	100¾	100½	»	101	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»		100⅞	»		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	»	82¾		»		
Dito	4½	»	86⅞		»		
Dito bij *Hope*	4	»	76	76¼	»	76¼	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	»		75¾	»	75¾	
Dito bij id. 5de Serie	4	»			»		
Certifikaten te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Certifikaten van dito	6	»		59¾	»		
Engelsche Russen							
Polen, Certifikaten	4	»	69¼				
Dito Aand. met Lot. fl. 500			142½				
Oostenrijk, Metalliek	5	»	59 13/16	60⅛	»	60⅛	
Dito Nieuwe 1847	2½	»	30⅞	31	»	31⅛	
Dito 1851 en 1852	2½	»	30¾	31	»	31⅛	
Dito Nieuwe	5	»	72¼	72¼	»		
Dito 1854	5	»	72½	72½	»		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5	»			»		
Dito	4	»			»		
Aand. met Loting fl. 250		»			»		
Nieuwe dito 1854			*f* 242		»		
Pruissen	4½	»			»		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.			2¾		»		
Dito Orig.					»		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5	»			»		
Denemarken, Leen. te Lond.	3	»			»		
Louisiana bij *Hope*	5	»			»		
Braziliën	5	»	98	98	»		
Dito 1843	5	»			»		
Mexiko	5	»	19¾	19½	»	19⅜	
Dito Onbepaalde			19⅝	19½	»	19⅝	
Peru	4½	»			»		
Grenada, à £ 100	2½	»			»		
Dito Uitgestelde			6½		»		
Ecuador à £ 100				2 11/16	»	3	
Venezuela, à £ 100	3¾	»			»		
Dito Uitgestelde	1¼	»			»		
Grieken, te Londen	5	»			»		

Nat. Met. 63 11/16, ⅞; Stieglitz 5 pCt. 81½, ¼.

Uitgezonderd in Oostenrijksche fondsen was de markt heden over het geheel iets beter, met tamelijk veel affaires; in Certif. Coup. hadden mede veel verkooporders plaats, waardoor deze ½ pCt. lager bleven.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

WISSELKOERS.

Parijs	2/m.	*f* 56 7/16	Livorno	2/m	*f* 39½
	zigt	» 56 11/16	Napels		» [illegible]
Bordeaux	2/m.	» 55⅞	Petersburg		» 1.54
	zigt	» 56	Weenen	6 w.	» 27¼
Madrid	2/m.	» 243	Augsburg	»	» 35
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» 100¼
Seville	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 35
Bilbao	»	» 241	dito	zigt	» 35 7/[illegible]
Lissabon	»	» 41½	Londen	2/maand	11.89
Porto	»	» 41½		zigt	11.87½
Genua	2/m.	» 46½	Rotterdam		

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 30 April. Visser, Hervatting, St. Ubes.

UITGEZEILD:

TEXEL, 30 April. Rijntjes, Suriname, Suriname. - Hendriks, Maria, Triest.

HELVOET, 30 April. Mammes, Ceres, Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 30 April vertrokken:

Frankfort J. Brubach, Frankf. N°. [illegible]

Rijnhoogte ARNHEM 30 April 2 el 70 duim.

KEULEN 30 „ 11 vt. 6 [illegible]

Advertentiën.

(892) GETROUWD: J. J. BOLTEN
met
A. M. SCHOLTE.

AMSTERDAM, 1 Mei 1855.

---

(874) GETROUWD: B. L. H. BORRET
met
M. J. A. H. HERMANS.

ROERMOND, 1 Mei 1855.

Bevallen van een welgeschapen *ZOON*, M. KAPTEIJN, geliefde Echtgenoote van
T. C. VERKLEIJ.

RIJP-WETERING, 30 April 1855. (897)

---

(899) Bevallen van een' *ZOON*, A. C. HEIJINK, geboren MIDDELHOFF.

SOEST, 30 April 1855.

---

(894) Bevallen van eene *DOCHTER*, G. S. J. H. M. CEURVORST, Echtgenoote van
J. PUTMAN Jz.

OUDEWATER, 30 April 1855.

---

(896) Heden overleed na het ontvangen der laatste H. H. Sacramenten, onze dierbare Vader JAN KOK, in den ouderdom van ruim 81 jaren.

AMERSFOORT, C. B. KOK.
30 April 1855. Uit aller naam.

---

(900) Op een fatsoenlijken **Naaiwinkel** worden ten spoedigste eenige **JONGEJUFVROUWEN** gevraagd, om tegen betaling van een matig leergeld, onderwijs te ontvangen in het maken van **Dameskleederen** en **Mantilles.** Ouders die genegen mogten zijn, hunne kinderen op zoodanig een Winkel te plaatsen, vervoegen zich met gesloten briefje onder letter D. F. bij den Boekhandelaar J. S. DE HAAS, N. Z. Achterburgwal, G 315, te Amsterdam.

R. K. ZANGSCHOOL,

VOORNAMELIJK TEN DOEL HEBBENDE DE VERBETERING VAN HET KERKGEZANG; ONDER DE LEIDING VAN

den Heer W. SMITS.

De Kommissie voor genoemde School, zal op Donderdag den 3e Mei e. k. eene zitting houden, ter inschrijving van Leerlingen, des namiddags van 1 tot 3 ure, in 't Lokaal van de Bibliotheek der Heeren-Vereeniging tot Weldadigheid, in de Nieuwe Spiegelstraat bij de Heerengracht, X 662.

Namens de Kommissie,
J. H. VAN BORN, R. K. Pr., Prezid.
(898) A. H. WALTER, Sekretaris.

De Pillen van Holloway zijn een zeker middel voor *waterzucht.* D... K....., te Zaandam, was sedert 15 maanden zoo sterk lijdende aan waterzucht, dat het water door de poriën der huid drong en hij drie maal daags zich van schoone windsels moest voorzien. Telkens wanneer zijn geneesheer hem bezocht, dacht hij hem misschien dood te vinden, en alle zijne vrienden wanhoopten op zijn herstel. Zijne zuster echter welke zelve bevorens veel baat bij de pillen van Holloway had ondervonden, raadde hem, ook dezelven te beproeven. Tot zijn geluk volgde hij dien raad, want in weinig weken tijds begon zijn toestand zich te verbeteren, en thans geniet hij weder de beste gezondheid. Deze pillen werken uitmuntend in gevallen van leverkwalen en galziekte.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à ƒ0.30, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ6.75 ƒ13.50, ƒ20,50.

Potjes Zalf à ƒ0.30, ƒ1 85, ƒ3.00, ƒ7.05, ƒ13.85, ƒ22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMS, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (805)

---

(893) Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, is van de pers gekomen en alom verzonden:

EENE GOEDKOOPE EN TWEEDE DRUK VAN HET WERK:

SLAVEN EN VRIJEN

onder de Nederlandsche Wet

DOOR

Dr. W. R. van Hoëvell.

Daar de eerste druk binnen weinige weken was uitverkocht, is thans, *op van onderscheidene kanten te kennen gegeven verlangen* eene *zeer goedkoope tweede druk* verschenen, ten einde iedereen in de gelegenheid te stellen, zich dit werk aan te schaffen, op dat daardoor de afschuw van Slavernij in onze eigen Koloniën, zich meer en meer onder het volk verspreide en de geheele natie tot hare bestrijding worde opgewekt. Terwijl de vorige druk ƒ 6.80 kostte, komt deze nette uitgave in postformaat in twee deelen, slechts op ƒ2.60 te staan.

---

(895) Bij Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch, komt heden van de pers:

ARS DICENDI

PRISCORUM POTISSIMUM PRAECEPTIS ET EXEMPLIS ILLUSTRATA A

JOSEPHO KLEUTGEN Soc. Jesu.

Editio altera, emendata et aucta I—X, 414 pag. groot 8°. Prijs ƒ 1.75

De Eerw. Pater KLEUTGEN, reeds allergunstigst bekend door zijne werken *uber die alten und die neuen schulen*, en *die Theologie der Vorzeit vertheidigt*, heeft door het uitgeven van dit handboek der welsprekendheid en dichtkunde, in eene groote behoefte voorzien. 't Is waar, werken over de *Ars Dicendi* ontbraken er niet; maar wat er ontbrak, was een dagelijks Handboek, waarin de beste voorschriften der Ouden en der Nieuweren duidelijk, beknopt en in goed Latijn vervat waren, door voorbeelden uit ongewijde en gewijde latijnsche schrijvers opgehelderd, en volgens een door rijpe ondervinding verkregen studieplan ingerigt. En dit alles, wij durven het vrijmoedig zeggen, is in deze *Ars Dicendi* te vinden. Eenige leemten en onnaauwkeurigheden, in de eerste romeinsche uitgave te vinden, zijn voor deze tweede uitgave [illegible] halve dit Handboek aan alle beoefenaars der welsprekendheid en dichtkunde ten dringendste aan, daar wij overtuigd zijn, dat het hunne goedkeuring weg zal dragen.

DE UITGEVERS.

---

(880) J. J. ARKESTEYN en ZOON, Boekhandelaar te 's Hertogenbosch hebben uitgegeven:

De maand van Maria voor de Jeugd, een Geschenk ter bevordering van deugd en godsvrucht; derde uitgaaf. . . . . ƒ 0.15
Het Moeder Gods boekje of leven der Allerheiligste Maagd . . . . . . ƒ 0.10
Uitlegging van de voornaamste Feestdagen der Allerheiligste Maagd . . . . . . ƒ 0.20
Sailer. Uitlegging van de Eng. Groetenis . . . ƒ 0.05
Waarom vereeren de Katholieken de Allerheiligste Maagd boven alle andere Heiligen . . . ƒ 0.20
Gebed tot O. L. V. van 's Hertogenbosch. Per 100 » 1.25
Litanie tot het H. Hart van Maria. Per 100 » 1.00
Gebeden tot O. L. V. van Bijstand. Per 100 » 1.00
Levende Rozenkrans, in 15 verschillende inschrijvingkaartjes, met de afbeelding der mysterien ƒ 0.10
Gretsch. Leerreden op de Feestdagen der H. Maagd en Moeder Gods Maria. . . . . ƒ 1.50
Zenger. Homilien op de Feestdagen van de H. Maagd en Moeder Gods en andere Heiligen . . . ƒ 1.50

Binterim. Redevoering bij de plegtigheden van de eerste H. Communie der kinderen; 12 N^{os}., N°. 1, 3 en 7 ƒ0.15; de overige N^{os}. ƒ 0.20. De twaalf N^{os}. bij elkander . . . . ƒ 2.00
Gebeden om de zeven gaven van den H. Geest ƒ 0.07½
Gebeden voor kinderen vóór en na de eerste H. Communie; met de 100 . . . . ƒ 1.00
Aanroeping van den H. Geest voor de eerste H. Communie; met de 100 . . . . . . ƒ 1.00
Inschrijving voor het Broederschap der gedurige aanbidding; met de 100 . . . . ƒ 1.00
Wildt. De vooravond van den H. Communiedag » 0.20
— Het levende en werkende geloof, een geschenk op den dag der eerste H. Communie. . ƒ 0.15
Gebeden voor kinderen bij de eerste nadering tot het H. Altaargeheim . . . . ƒ 0.07½
Nieuw Geschenk voor de R. K. Jeugd op den dag der eerste H. Communie. Een fraai gebedenboek in sterk lederen band . . . . ƒ 0.25
Herinnering aan de eerste H. Communie, door een R. K. Pastoor, met inschrijvingsblaadje . . ƒ 0.25

Het Alziende oog van God, leerzame en troostrijke Oefeningen bij de Biecht en H. Communie ƒ 0.07½
Handboekje van het H. Hart van Jesus. . ƒ 0.10
Verklaring der Zeven H. Sacramenten. . ƒ 0.07½

Stolk. Onderrigting over de Aflaten. . . . ƒ 0.25
— Onderwijzing in de Oefening van het inwendig gebed . . . . ƒ 0.25
— Achtdaagsche godsvruchtoefeningen voor den verjaardag eens Katholieken Christens. . ƒ 0.25
— Wat is in der daad godsdienstig zijn? » 0.30
— Onderwijzing over de Kath. Kerk . » 0.25
— Het biechten noodzakelijk . . . . » 0.10
— Onderwijzing over de biecht uit devotie » 0.10
— Beginsels van Wijsheid . . . . » 0.35
— Honderdtal geestelijke brieven van den H. Franciscus de Sales . . . . ƒ 0.75

(Allen Kerkelijk Goedgekeurd.)

☞ Bovenstaande zijn mede bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar en in voorraad bij onzen Hoofd-Correspondent, den Heer J. S. DE HAAS, te Amsterdam.

Belangrijke Prijsvermindering.

De volgende werken, bedragende te zamen ƒ 13.60 zijn, zoo lang de voorraad strekt, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN en zijne gewone korrespondenten bij elkander verkrijgbaar tegen ƒ 5.50:

1 **Godvruchtige Onderwijzingen** op de bijzondere plegtigheden van het H. Sacrament, op de HH. Harten van Jesus en Maria en andere oefeningen op de HH. Mysterien, 1 Boekdeel van 476 bladz. ƒ 0.80
1 **De navolging van Christus** (Nederduitsche vertaling van den Wel-Eerw. Heer van Kessel) in lederen band . . . . ƒ 0.50
1 **De liefdadige Christen** bij het bezoeken der Armen, Gevangenen, Zieken en Stervenden en het onderwijzen der onwetenden en boetvaardigen ƒ 0.30
1 **Quadrupani.** Heilzame Onderrigtingen voor alle R. K. die een gerust godsdienstig leven willen leiden ƒ 0.30
1 — — Onderrigtingen om in de wereld christelijk te leven . . . . ƒ 0.30
1 **Het leven** van den H. Ignatius van Loyola ƒ 1.00
1 **Leven** van den H. Vincentius a Paulo, met platen ƒ 1.00
1 **Oefening** der Liefde tot Jesus Christus, door den H. Liguori. . . . . ƒ 0.50
1 **Leerstellige Verhandeling** volgens de H. Kerkvergadering van Trente, door den H. Liguori. ƒ 1.20
2. **Het Leven** van den H. Franciscus Xaverius à 50 ƒ 1.00
1 **De Christen** voorzien van Levensregelen, godvruchtige Oefeningen en Onderwerpen tot overdenking, getrokken uit de werken van den H. Liguori, 70 ƒ 1.40
1 **Novenen** ter eere van het H. Hart van Maria met eene voorrede van P. van der Ploeg, professor te Warmond . . . . ƒ 0.30
1 **De Belijdenissen** van den H. Augustinus, Nederduitsche vertaling door pater L... Trappist ƒ 0.80
1 **Opheffing der Ziel tot God,** of verzameling van gebeden, ontleend uit de H. Schriftuur, voor alle omstandigheden waarin men zich gedurende zijn leven bevinden kan. . . . . ƒ 0.60
2 **Kort Begrip** van de Christelijke Leer en van de beweeggronden des geloofs. Meditatien voor ieder dag der maand, benevens Overdenkingen en Gebeden op de voornaamste feesten en plegtigheden van het jaar. Uit het Fransch, door J. G. Wenniekendonk, Kath. Priester, à 60 . . . . ƒ 1 20
2 **Verhandeling** over den Bijbel, door J. M. SCHRANT, 1 deel in 8°, ... ƒ 2.40

Bij bovengenoemden is verkrijgbaar à 10 Cents:

HERDERLIJKE BRIEF

VAN

ZIJNE HOOGWAARDIGHEID

FRANCISCUS JACOBUS VAN VREE,

Bisschop van Haarlem.

Bij denzelven zal binnen weinige dagen het licht zien:

Het Gevoelen van Bossuet,

OVER DE

ONBEVLEKTE ONTVANGENIS

DER

MOEDER GODS.

Voorafgegaan door een Opdracht aan den Wel-Eerw. Heer

J. BRUNS,

DOOR

P. DEKKER, Jr.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.